

YTTRANDE

Datum
2023-06-22

Dnr
2022/2020

Stockholms tingsrätt
stockholms.tingsratt.avdelning3@dom.se

STOCKHOLMS TINGSRÄTT	
Andst@dom.se	
INKOM:	2023-06-22
MÅLNR:	FT 4281-22
AKTBIL:	166

Mål nr FT 4281-22; Daniel Edencrona. /. staten genom Justitiekanslern angående skadestånd

I enlighet med tingsrättens föreläggande inkommer staten med följande yttrande och bevisuppgift.

1. STATENS SYNPUNKTER PÅ DANIEL EDENCRONAS SAMMANFATTNING AV PARTERNAS INSTÄLLNING OCH DE CENTRALA SAKFRÅGORNA I MÅLET (PUNKTEN 2 I YTTRANDET)

- 1.1. Det Daniel Edencrona har är en villkorad fordran på framtida pension mot staten som inte är beloppsbestämd, men som vid varje given tidpunkt motsvarar det samlade värde som anges på premiepensionskontot. Denna fordran omfattas av egendomsskyddet i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. Staten har en positiv skyldighet att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension. Detta har staten uppfyllt. Såsom staten tidigare har utvecklat är statens positiva skyldighet att vidta preventiva åtgärder mot bedrägerier begränsad och skyldigheten innebär inte en omsorgsplikt med det långtgående innehåll som Daniel Edencrona gör gällande.
- 1.2. Det som målet gäller är alltså om staten har uppfyllt sin positiva skyldighet enligt artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europakonventionen att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension. Parterna har härvid olika uppfattningar om vad den positiva skyldigheten innebär och hur långt den sträcker sig i det aktuella fallet. Enligt staten kan därför prövningen av målet inte begränsas till de tre frågor som Daniel Edencrona ställt upp.

1.3. Daniel Edencrona ifrågasätter inte de åtgärder som staten vidtagit efter brottsligheten i Falcon Funds-härvan uppdagades. Han anför också att statens beskrivning av det faktiska händelseförloppet i allt väsentligt är korrekt. Staten uppfattar det således som ostridigt mellan parterna vilka åtgärder som staten vidtagit efter att Pensionsmyndigheten började granska Falcon Funds i slutet av 2015. Med anledning av det åberopar därför staten i nuläget inte någon bevisning gällande detta. Staten kommer dock att hänföra sig till tidigare ingivna dokument i denna del under huvudförhandlingen.

1.4. **Vilka förutsebara risker fanns vid det aktuella fondbytet?**

1.4.1. Det Pensionsmyndigheten i september 2014 var medveten om var att det fanns förvaltningsbolag som använde sig av aggressiv marknadsföring via telefon. Myndigheten hade även under 2013 blivit uppmärksam på att ett stort antal sparare, som anlitat Positiv Pension, hade fått fondbyten genomförda med användning av personlig kod utan spararnas medgivande. Vidare var myndigheten medveten om att vissa förvaltningsbolag, efter det att möjligheten att byta fonder med personlig kod tagits bort i februari 2014, försökte kringgå att beställa blanketter från Pensionsmyndigheten genom att skapa egna fondbytesblanketter som skickades till kunderna för underskrift.

1.4.2. De ovan nämnda fondbytena under 2013 var de enda av sitt slag som Pensionsmyndigheten hade kännedom om, vilket hanterades genom det brev som myndigheten skickade ut till berörda sparare. Att det förekom mindre seriösa aktörer som ägnade sig åt tvivelaktig marknadsföring och genomförde många fondbyten innebar inte att alla dessa aktörer också ägnade sig åt obehöriga fondbyten. Det fanns inte heller något problem med obehöriga fondbyten med blanketter. Blanketterna hade dessutom funnits under lång tid. Att förvaltningsbolagen senare började framställa egna blanketter för att förenkla hanteringen och tjäna pengar är en sak, att begå brott genom att förfälska underskrifter är något annat. Att Pensionsmyndigheten kunde observera förekomsten av egenhändigt tillverkade blanketter och kände till att det vid ett tillfälle förekommit obehöriga fondbyten, betyder inte att myndighe-

ten också kunde förutse att aktörer skulle gå så långt som att begå brott genom att förfalska underskrifter för att genomföra fondbyten. I avsaknad av information om en problembild kring förfalskade underskrifter, kunde Pensionsmyndigheten – i likhet med andra aktörer i samhället som förlitade sig på underskrifter – utgå från att den straffrättsliga ordningen var tillräcklig för att avskräcka från ett sådant agerande. Det kan därför inte sägas att det i september 2014 förelåg någon konkret och beaktansvärd risk som Pensionsmyndigheten kunde förutse för att aktörer skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade namnunderskrifter.

- 1.4.3. Den risk för skada som fanns vid denna tidpunkt vid obehöriga fondbyten var vidare endast att spararna hamnade i en annan fond med en annan investerings- och riskprofil samt förvaltningsavgift än den fond de tidigare hade valt. Det fanns dock inget som talade för att pensionsmedel på ett otillbörligt sätt tömdes från Optimus High Yield. I september 2014 fanns det inte omständigheter som gav myndigheten anledning att förutse det omfattande bedrägeri som senare kom att begås inom Falcon Funds.

1.5. **De mekanismer som fanns på plats för att byta fonder med blankett var tillräckliga**

- 1.5.1. Staten har tidigare redogjort för de säkerhetsåtgärder som fanns på plats. Som tidigare har anförts ifrågasätts inte att de åtgärder som käranden pekat på är ägnade att ytterligare stärka skyddet i systemet. Konventionens krav i detta avseende sträcker sig dock inte längre än att staten ska vidta rimliga åtgärder. Staten har härvid en vid bedömningsmarginal om vilka åtgärder som ska vidtas i förhållande till de risker som identifierats, bedömningen av dessa risker, prioriteringar av riskerna och de motstående intressena. Mot bakgrund av de omständigheter som rådde vid den aktuella tidpunkten och vad som då kunde identifieras som en konkret och beaktansvärd risk var de säkerhetsåtgärder som fanns på plats tillräckliga för att efterleva konventionens krav på rimliga åtgärder.

1.6. **Åtgärder som fanns att tillgå för Daniel Edencrona för att få det obehöriga fondbytet att återgå**

- 1.6.1. Som staten tidigare framfört åligger det inte staten att förhindra varje form av obehöriga fondbyten och bedrägerier inom premiepensionssystemet. De olika sätt att genomföra fondbyten speglar avvägningen mellan att tillhandahålla ett system för fondbyten som dels är användarvänligt och tillgängligt för spararna, dels har den säkerhet som omständigheterna kräver. Att ha ett system som utesluter att obehöriga fondbyten sker, är i princip omöjligt.¹ För det fall ett obehörigt fondbyte genomförts bör det därför även vägas in vilka möjligheter staten har tillhandhållit för att komma till rätta med det.
- 1.6.2. Staten och Daniel Edencrona har olika uppfattningar om vad en rättelse innebär och vilka följdverkningar en rättelse får. I avsnitt 4.1 redogör staten för vad rättelsen innebär. Kortfattat innebär rättelse att Daniel Edencrona, när han fick kännedom om det aktuella fondbytet, hade möjlighet att få beslutet om fondbytet undanröjt och sitt pensionskonto korrigerat så att någon skada inte uppkommit till följd av det obehöriga fondbytet. En begäran om omprövning av fondbytesbeslutet kan göras inom två månader från det att den enskilde fick del av beslutet.
- 1.6.3. I det konkreta fallet har Daniel Edencrona utsatts för ett obehörigt fondbyte. Daniel Edencrona kan inte ange när han första gången fick kännedom om det aktuella fondbytet. En bekräftelse på fondbytet har dock skickats till Daniel Edencronas folkbokföringsadress den 12 september 2014, i vilken information om fondbytet och möjlighet till rättelse har lämnats. I Daniel Edencronas årsbesked för 2015, det orangea kuvertet, framgick också att hans premiepension var placerad i Falcon Aggressive Fund.
- 1.6.4. Oavsett när Daniel Edencrona fick kännedom om fondbytesbeslutet har besvärsfristen om två månader för att begära rättelse börjat löpa först från den tidpunkt Daniel Edencrona fick del av detta. Daniel Edencrona har varken

¹ Även obehöriga fondbyten med bank-ID är möjligt att genomföra, se Pensionsmyndighetens årsredovisning 2016, s. 8.

uppmärksammat Pensionsmyndigheten på det obehöriga fondbytet eller utnyttjat den möjlighet som funnits att återställa fondbytet. Enligt staten bör det krävas att Daniel Edencrona faktiskt har använt sig av de möjligheter som fanns att få fondbytet återställt. Först efter att det har visat sig att dessa åtgärder har varit otillräckliga kan det konstateras att staten har brustit i sina positiva skyldigheter.

- 1.6.5. Under alla förhållanden har Daniel Edencronas passivitet betydelse för bedömningen om det är nödvändigt att skadestånd ska utgå för det fall en överträdelse konstateras.

2. SÄRSKILT OM FONDBYTEN OCH PROBLEM MED MASSFONDBYTEN

- 2.1. Daniel Edencrona gör gällande att det redan i september 2014 fanns en förutsebar risk för att oseriösa aktörer skulle komma att försöka utnyttja säkerhetsbrister i fondbytesblankettsystemet och genomföra obehöriga fondbyten. Till styrkande av detta har Daniel Edencrona åberopat relativt omfattande skriftlig bevisning. Enligt staten fanns det vissa problem inom premiepensionssystemet. Det fanns vid denna tidpunkt förvaltningsbolag som genom aggressiv marknadsföring sålde sina tjänster till pensionssparare. Förvaltningsbolagen genomförde, för deras kunder räkning, också massfondbyten med en rad negativa konsekvenser. Pensionsmyndigheten arbetade därför under flera år med att vidta åtgärder för att komma till rätta med massfondbytena. De förändringar som har genomförts har därför inte haft sin grund i obehöriga fondbyten utan har i stället primärt tagit sikte på att stoppa de negativa konsekvenser som massfondbyten ledde till. Nedan utvecklar staten sin syn på massfondbyten och de åtgärder som vidtogs.

2.2. Problem med massfondbyten och arbetet för att stoppa dess

- 2.2.1. I samband med att utbudet av fonder på fondtorget ökade växte det även fram en marknad med olika typer av aktörer som erbjöd tjänster med an-

knytning till premiepensionssystemet, bl.a. förvaltningstjänster som bestod i beställning av fondbyten åt kundens räkning.

- 2.2.2. Förvaltningstjänsterna bidrog till ett antal negativa konsekvenser för pensionsspararna, fondbolagen och Pensionsmyndighetens IT-system.² För pensionsspararna bestod problemen framför allt i aggressiv marknadsföring från förvaltningsbolagen via telefon. För fondbolagen och Pensionsmyndigheten var det centrala problemet att förvaltningstjänsterna genererade massfondbyten där uppemot 100 000 pensionssparare kunde byta fonder samtidigt. Massfondbytena möjliggjordes genom att förvaltningsbolaget, med hjälp av s.k. robotinsjutningar, genomförde fondbyten på internet med spararens personliga kod. Massfondbytena genererade bl.a. likviditetsproblem hos fondbolagen. Vissa fonder ville därför inte längre erbjuda sina tjänster på fondtorget och andra hade för avsikt att lämna om inte någon lösning på problemet hittades.³
- 2.2.3. Den 5 maj 2011 beslutade regeringen att Pensionsmyndigheten skulle vidta IT-tekniska lösningar som omöjliggjorde massfondbyten genom robotinsjutningar.⁴ Ett sådant system infördes den 1 december 2011 av Pensionsmyndigheten genom ett system med s.k. captcha-lösning.⁵
- 2.2.4. De IT-tekniska lösningarna gav effekt på så sätt att antalet fondbyten sjönk med 70 procent från 2011 (4,6 miljoner fondbyten) till 2012 (1,4 miljoner fondbyten). Pensionsmyndighetens utvärdering av de åtgärder som hade vidtagits visade att de problem som var förknippade med likviditet och hög belastning för myndighetens IT-system var lösta.⁶ Enligt myndigheten skedde inte massfondbyten via robotar längre. Problemet avseende förvalt-

² Se t.ex. regeringsbeslut Fi2010/2325 och Fi2010/5547, Pensionsmyndighetens rapport *Angående rådgivnings, visa- och förvaltningstjänster inom premiepensionssystemet*, VER 2010-440, s. 10 och 11, Pensionsmyndighetens årsredovisning 2010, s. 25 och Pensionsmyndighetens årsredovisning 2011, s. 35.

³ Se SKAGEN Fonders och CARLSON FONDERS brev till Pensionsmyndigheten och Pensionsmyndighetens årsredovisning 2010, s. 25.

⁴ Regeringsbeslut, 2011-05-05, Fi2011/2359.

⁵ Pensionsmyndighetens PM 2011-06-16 *Genomförande av uppdrag att stoppa massfondbyten*, VER2011-164.

⁶ Pensionsmyndighetens PM, 2012-09-19, *Effekter av massfondbytesstoppet*, VER 2012-257.

ningsbolagens aggressiva marknadsföring upphörde dock inte. Konsumentverket hade däremot efter att ha mottagit anmälningar inlett tillsyn mot flera förvaltningsbolag.⁷

- 2.2.5. Under 2013 konstaterade Pensionsmyndigheten att det var svårt att upprätthålla förbudet mot massfondbyten med den IT-tekniska lösningen med captcha-kod. Myndigheten misstänkte att det fortfarande genomfördes hel- eller halvmaskinella fondbyten. IP-adresser som misstänktes genomföra dessa otillåtna massfondbyten stängdes av men det ledde bara till att en annan IP-adress användes för att genomföra bytena.⁸ Pensionsmyndigheten beslutade i februari 2014 att ta bort möjligheten att genomföra fondbyte på internet med personlig kod. Beslutet motiverades primärt utifrån SFB:s säkerhetskrav vid elektronisk underskrift⁹, men bedömdes också försvåra för massfondbyten.¹⁰

2.3. **Användningen av fondbytesblanketter ökar från 2014**

- 2.3.1. Till följd av att personliga koder inte längre kunde användas för att genomföra fondbyten sjönk det totala antalet fondbyten. Däremot ökade antalet beställda fondbytesblanketter och andelen byten som genomfördes med blanketter. Förvaltningsbolagen beställde stora mängder blanketter som skickades hem till spararna utan deras vetskap. Antalet beställda blanketter var långt högre än antalet inskickade. De massfondbyten som tidigare hade skett genom användning av den personliga koden på internet genomfördes nu istället till viss del via blanketter.
- 2.3.2. Ett annat problem som myndigheten började uppmärksamma under 2014 var att det förekom att förvaltningsbolag tillverkade egna fondbytesblanketter för att undvika att beställa blanketter via Pensionsmyndigheten. De egenproducerade blanketterna skickades sedan till pensionsspararen för underskrift

⁷ Se Konsumentverkets skrivelse till Strategi Placering Skandinavien AB 2013-03-22, dnr 2013/328, aktbil. 22.

⁸ Se Pensionsmyndighetens årsredovisning 2013, s. 30 och 31.

⁹ Se 111 kap. 5 och 6 §§ SFB med den lydelse som gällde i januari 2014.

¹⁰ Pensionsmyndighetens årsredovisning 2013, s. 30, 31 och 87.

och därefter åter till förvaltningsbolaget eller Pensionsmyndigheten. För det fall myndigheten upptäckte egenskapade blanketter skulle de blanketterna avvisas och något fondbyte skulle inte genomföras.

- 2.3.3. För att komma till rätta med de problem som uppstod vid fondbyten med blanketter, framför allt att förvaltningsbolag beställde stora mängder blanketter och att massfondbyten numera genomfördes via blanketter, infördes bl.a. begränsningar i antal blanketter som kunde beställas. Blanketterna kopieringsskyddades även i februari 2016.¹¹ Genom att kopieringsskydda blanketterna, så att endast den senast beställda blanketten kunde användas, försvann incitamentet för förvaltningsbolagen att beställa ett stort antal blanketter till pensionsspararna.
- 2.3.4. Då åtgärder som myndigheten genomförde för att minska beställningar av blanketter gav effekt och 2017 minskade antalet byten via blanketter. Pensionsmyndigheten mottog dock fortfarande ett stort antal klagomål som var kopplade till förvaltningstjänsterna. För att ytterligare komma åt problemen med förvaltningsbolag som beställde fondbytesblanketter utan spararnas vetskap, för att inskräpa vikten av rättshandlingen att byta fond och att pensionsspararen skulle var medveten om hur pensionsmedlen förvaltades, hemställde Pensionsmyndigheten om ändring i SFB som skulle innebära krav på egenhändig underskrift vid fondval. Hemställan ledde till att 64 kap. 25 § SFB ändrades den 1 juli 2018 på så sätt att en begäran om fondbyte ska vara egenhändigt undertecknad av pensionsspararen.¹²

¹¹ Pensionsmyndighetens årsredovisning 2016, s. 73.

¹² Se prop. 2017/18:247, *Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem*, s. 45-47 för de bakomliggande skälen för ändringen.

**3. ANGÅENDE DANIEL EDENCORONAS FÖRSLAG TILL
JUSTERING AV PROTOKOLLET FRÅN DEN MUNTliga
FÖRBEREDELSEN (PUNKTEN 3 I YTTRANDET)**

- 3.1. Staten anser att de justeringar och tillägg som staten fört in i protokollet från den muntliga förberedelsen är nödvändiga för att ge en korrekt beskrivning av bakgrunden till den nu aktuella tvisten.
- 3.2. Vad avser den av staten justerade meningen på sidan 5 i protokollet, vidhåller staten att den korrekta tidsangivelsen är att det *”Under 2016 uppmärksammades oegentligheter inom premiepensionssystemet.”*. Det är dock ett av de förhållanden som parterna har olika uppfattningar om. Daniel Edencrona har föreslagit att den aktuella meningen stryks, och att den följande meningen justeras på följande sätt

”Brottsligheten i den s.k. Falcon Funds-härvan gick ut på att ett stort antal fondbyten genomfördes...”

Staten kan godta en sådan justering av protokollet.

**4. FRÅGOR FRÅN KÄRANDE TILL STATEN (PUNKTEN 5 I
YTTRANDET)**

4.1. Rättelse vid fondbyten

- 4.1.1. Daniel Edencrona har efterfrågat vad som menas med rättelse i den bekräftelse som skickas till pensionsspararen efter det att myndigheten har genomfört ett fondbyte. Enligt Daniel Edencronas uppfattning innebär rättelse att Pensionsmyndigheten genomför ett nytt fondbyte. Detta är inte en korrekt beskrivning av rättelse.
- 4.1.2. Med rättelse menas omprövning enligt 113 kap. 7 § SFB. Ett omprövningsbeslut kan leda till att beslutet att byta fond undanröjs och att pensionsspara-

rens tillgodohavandekonto korrigeras för eventuell förlust som det felaktiga beslutet har lett till.

- 4.1.3. När en sparare begär att Pensionsmyndigheten ska placera om spararens fondmedel ankommer det på Pensionsmyndigheten att ta ställning till spararens begäran.¹³ Pensionsmyndigheten kan då antingen genomföra den begärda placeringen, dvs. ändra beräkningsgrunden för pensionsspararens framtida fordran på staten, eller besluta att inte göra det. Pensionsmyndighetens beslut gentemot spararen utgör myndighetsutövning och förvaltningslagens regler är därmed tillämpliga. Beslutet att antingen genomföra eller avslå en begäran om fondbyte kan ändras¹⁴, omprövas¹⁵ eller överklagas¹⁶.
- 4.1.4. Ett beslut kan dock inte överklagas innan det först har omprövats av Pensionsmyndigheten.¹⁷ För det fall en sparare överklagar Pensionsmyndighetens beslut om fondbyte anses det därför som en begäran om omprövning. En begäran om omprövning ska ha kommit in till Pensionsmyndigheten inom två månader från den dag då den enskilde fick del av beslutet.¹⁸ Den enskilde har sedan möjlighet att överklaga Pensionsmyndighetens omprövningsbeslut inom två månader från den dag klaganden fick del av omprövningsbeslutet.¹⁹
- 4.1.5. Den bekräftelse som Pensionsmyndigheten skickar till spararens folkbokföringsadress är en underrättelse om det beslut som Pensionsmyndigheten har fattat till följd av spararens begäran att byta fond. Informationen om att spararen inom två månader kan begära rättelse är en besvärshänvisning om möjligheten att inom den tiden inkomma med en begäran om omprövning.
- 4.1.6. För det fall en sparare inkommer med en omprövningsbegäran ska Pensionsmyndigheten göra en ny prövning av sakfrågan. Om pensionsspararen

¹³ 64 kap. 25 § SFB.

¹⁴ 113 kap. 3 § SFB.

¹⁵ 113 kap. 7 § SFB.

¹⁶ 113 kap. 10 § SFB.

¹⁷ 113 kap. 10 § andra stycket SFB.

¹⁸ 113 kap. 19 § SFB.

¹⁹ 113 kap. 20 § SFB.

invänder att det har skett ett obehörigt fondbyte, och Pensionsmyndigheten delar den bedömningen, kan myndigheten i omprövningsbeslutet undanröja fondbytesbeslutet och som en följd av detta korrigera pensionsspararens konto.²⁰ Någon ändring av pensionsspararens beräkningsgrund för den framtida fordran på staten har därmed inte skett och pensionsspararen lider ingen skada av det obehöriga fondbytet.

- 4.1.7. Möjligheten att begära rättelse av ett fondbyte är som framgår ovan lagreglerad. När Daniel Edencrona fick kännedom om fondbytesbeslutet hade han kunnat begära omprövning och som grund ange att det inte var han som hade begärt fondbytet. Pensionsmyndigheten hade då prövat Daniel Edencronas invändning och på nytt tagit ställning till om myndigheten skulle ha genomfört fondbytet. Pensionsmyndigheten hade då antingen kunnat vidhålla sitt tidigare beslut eller undanröjt beslutet och korrigerat Daniel Edencronas pensionskonto. Om Daniel Edencrona hade varit missnöjd med omprövningsbeslutet hade han även kunnat överklaga det beslutet till förvaltningsrätten och fått invändningen prövad av domstol.

4.2. **Fastställda fondbytesblanketter**

- 4.2.1. Kärandens beskrivning av en fastställd och förtryckt fondbytesblankett stämmer.

5. **KÄRANDENS BEVISUPPGIFT (PUNKTEN 6 I YTTRANDET)**

- 5.1. Staten har i sitt senaste yttrande ingående beskrivit regelverket för värdepappersfonder och vad som krävs för att en fond ska få komma in på fondtorget. Av Daniel Edencronas yttrande framgår att han, i allt väsentligt, vitsordar statens beskrivning av fondmarknadens funktionssätt och regelverk. Daniel Edencrona har dock åberopat ett förhör med [REDACTED] till styrkande av bl.a. att värdepappersfonder tilläts inom premiepensionssystemet utan någon föregående granskning av fondens kvalitet eller lämplighet. Mot bakgrund av sitt vitsordande behöver Daniel Edencrona konkretisera vad som

²⁰ Se t.ex. Premiepensionsmyndighetens beslut 2001-12-13, dnr 2000-1054.

avses med påståendet att värdepappersfonder tilläts inom premiepensionsssystemet utan någon föregående granskning av fondens kvalitet eller lämplighet. Detta för att staten ska veta om det behövs åberopas någon bevisning i dessa delar.

6. STATENS BEVISUPPGIFT

6.1. Eftersom Daniel Edencrona inte lämnat en fullständig bevisuppgift utan aviserat att han avser att komplettera sin bevisning med bl.a. ett sakkunnigutlåtande, kan staten behöva inkomma med ytterligare bevisning efter det. Staten vill redan nu förvarna tingsrätten om det eftersom det kan påverka tidsplanen för målet.

6.2. Muntlig bevisning

6.2.1. [REDACTED] fondhandelschef på Pensionsmyndigheten, adress hos ombud. [REDACTED] ska höras om sitt arbete på Pensionsmyndigheten, hur fonder kom in på fondtorget och regelverket om värdepappersfonder, vilka indikationer på förekomsten av oseriösa aktörer inom fondtorget Pensionsmyndigheten fått, vilka problem som var kopplade till de oseriösa aktörerna, kännedom om obehöriga fondbyten samt vilka åtgärder som Pensionsmyndigheten vidtog med anledning av detta, till styrkande av att det fanns en granskning av fonder innan de tilläts på fondtorget och att det inte för staten vid tidpunkten för kärandens fondbyte i september 2014 förelåg en förutsebar, konkret och beaktansvärd risk för att aktörer inom premiepensionsssystemet skulle försöka genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade namnunderskrifter.

6.3. Skriftlig bevisning

6.3.1. Konsumentverkets skrivelse till Strategi Placering Skandinavien AB, daterad 2013-03-22, dnr 2013/328 (aktbil. 22) till styrkande av att den risk som staten vid denna tid hade anledning att förutse på fondmarknaden rörde otill-

börlig marknadsföring samt till styrkande av att staten reagerade på de anmälningar som konsumenter gjorde till Konsumentverket.

- 6.3.2. Konsumentverkets tjänsteanteckning, daterad 2014-02-12, gällande avslut av ärende, dnr 2013/328 (bilaga 1 till detta yttrande) till styrkande av att Konsumentverket avslutade ärendet gällande Strategi Placering AB på grund av att bolaget återkallat sitt tillstånd att bedriva värdepappersrörelse.
- 6.3.3. Pensionsmyndighetens brev *Viktig information om ditt premiepensionssparande*, daterat 2013-11-20 (aktbil. 45) till styrkande av att staten informerat käranden om att det kommit till myndighetens kännedom att sparare fått fondbyten genomförda utan medgivande.
- 6.3.4. Pensionsmyndighetens bekräftelse till käranden gällande fondbytet till Falcon Aggressive Fund, daterad 2014-09-12, (aktbil. 137) till styrkande av att staten har informerat käranden om det aktuella fondbytet.
- 6.3.5. Kärandens årsbesked för allmän pension, det orange kuvertet, 2015, (bilaga 2 till detta yttrande) till styrkande av att Pensionsmyndigheten har informerat käranden om att hans premiepensionspengar varit placerade i Falcon Aggressive Fund.
- 6.3.6. Flödesschema (bilaga 1 till aktbil. 116) till styrkande av att endast ett mindre antal fondbyten skedde direkt till Falcon-fonderna från Optimus High Yield, att ett stort antal fondbyten istället skedde från Optimus High Yield via seriösa mellanfonder till Falcon-fonderna samt till styrkande av att fondflyttarna till Falcon-fonderna inte framstod som osedvanliga.
- 6.3.7. Premiepensionsmyndighetens beslut, daterat 2001-12-13, dnr 2000-1054 (bilaga 8 till detta yttrande) till styrkande av vad en rättelse innebär och får för följd för pensionsspararna.
- 6.3.8. SKAGEN Fonders och CARLSON FONDERS brev till Pensionsmyndigheten (bilaga 3 till detta yttrande) till styrkande av att det fanns problem för fondbolagen till följd av massfondbyten.

- 6.3.9. Regeringsbeslut Fi2010/2325 och Fi 2010/5547 (bilaga 4 till detta yttrande) till styrkande av att det fanns problem med förvaltningstjänsterna och särskilt problem med massfondbyten.
- 6.3.10. Pensionsmyndighetens rapport Angående rådgivnings-, visa-, och förvaltningstjänster inom premiepensionssystemet, dnr VER 2010-440 (bilaga 5 till detta yttrande) till styrkande av att det fanns problem med förvaltningstjänsterna och särskilt problem med massfondbyten samt vilka åtgärder Pensionsmyndigheten föreslog för att komma tillrätta med dessa problem.
- 6.3.11. Regeringsbeslut, daterat 2011-05-05, Fi2011/2359 (bilaga 6 till detta yttrande) till styrkande av att Pensionsmyndigheten fick i uppdrag att stoppa massfondbyten.
- 6.3.12. Pensionsmyndighetens PM, daterad 2011-06-16, Genomförande av uppdraget att stoppa massfondbyten, dnr VER 2011-164 (bilaga 7 till detta yttrande) till styrkande av att de åtgärder Pensionsmyndigheten vidtog för att stoppa massfondbyten.
- 6.3.13. Pensionsmyndighetens årsredovisning 2010, s. 24 och 25 (bilaga 9 till detta yttrande) till styrkande av problemen med förvaltningstjänsterna och att vissa fonder lämnade, eller övervägde att lämna, fondtorget pga. dessa problem.
- 6.3.14. Pensionsmyndighetens årsredovisning 2011, s. 4, 34 och 35 (bilaga 10 till detta yttrande) till styrkande av problemen med massfondbyten och att arbetet för att stoppa massfondbyten.
- 6.3.15. Pensionsmyndighetens årsredovisning 2013, s. 30, 31 och 87 (bilaga 11 till detta yttrande) till styrkande av att det var svårt att upprätthålla massfondbytesstoppet med captcha-kod och att kravet på e-legitimation skulle försvåra för massfondbyten.

- 6.3.16. Pensionsmyndighetens årsredovisning 2015, s. 35 (bilaga 12 till detta yttrande) till styrkande av att antalet fondbytesblanketter ökade kraftigt efter stoppet av personlig kod vid fondbyten.
- 6.3.17. Pensionsmyndighetens årsredovisning 2018, s. 47 (bilaga 13 till detta yttrande) till styrkande av att det sedan 2014 varit problem med blankettbeställningar från förvaltningsbolagens sida.

Samtliga handlingar under 6.3.8 till och med 6.3.17 åberopas även till styrkande av att Pensionsmyndigheten bedömt att problemen i premiepensionssystemet främst bestod i massfondbyten och att de åtgärder som vidtogs inte berodde på att Pensionsmyndigheten bedömt att det funnits någon större risk för obehöriga fondbyten.

På Justitiekanslerns vägnar

